Raad van Advies Sint Maarten

Aan de Gouverneur van St. Maarten
Falcon Drive # 3
Harbour View,
St. Maarten

Philipsburg, 01-02-2011

RvA no. SM/01-11-LB

Onderwerp: Ontwerp-Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter vaststelling van modelformulieren en stemdistricten ter uitvoering van de Kiesverordening (Kiesbesluit) (283/10).

Advies: Met verwijzing naar uw adviesverzoek d.d. 20 december 2010 om het oordeel van de Raad van Advies inzake bovengenoemd onderwerp, bericht de Raad u als volgt.

Het onderhavig ontwerp-Landsbesluit (Kiesbesluit), houdende algemene maatregelen, ter vaststelling van modelformulieren en stemdistricten ter uitvoering van de Kiesverordening strekt, volgens de considerans ertoe ter uitvoering van de Kiesverordening, modelformulieren en de verdeling van het land in stemdistricten vast te stellen. Daarnaast worden de vereisten waaraan een stembus moet voldoen, voorgeschreven. Ook wordt de te volgen procedure bepaald indien een zitting van een stembureau wordt geschorst als zich omstandigheden voordoen in of bij het stemlokaal die de behoorlijke voortgang van de zitting onmogelijk maken. Tot slot worden de geldelijke voorzieningen van de leden en plaatsvervangende leden van het centraal stembureau en van de overige stembureaus vastgesteld.

Bestudering van het onderhavige ontwerp en de bijbehorende nota van toelichting en andere relevante documenten geeft de Raad aanleiding tot het maken van de navolgende opmerkingen.

Algemeen

Zowel in artikel 23 van de Staatsregeling van Sint Maarten als in artikel 3 van het eerste protocol bij het EVRM en artikel 25 IVBPR is het grondrecht om te kiezen en gekozen te worden vastgelegd.

In onderhavig ontwerp worden een aantal onderwerpen geregeld die van belang zijn voor de uitoefening van dat grondrecht. Verkiezingen spelen een belangrijke rol in een democratische samenleving. De Raad acht het van groot belang dat een wetsontwerp dat onderwerpen regelt die nauw samenhangen met de uitoefening van grondrechten in onze democratische samenleving op zorgvuldige wijze tot stand komen. Zorgvuldigheid kan worden bewerkstelligd door instanties die nauw bij de verkiezingen betrokken zijn en die in de materie thuis zijn te betrekken bij de totstandkoming van regelgeving. Brede raadpleging vergroot tevens het draagvlak van regelgeving.
Het is de Raad opgevallen dat de voorzitter van het centraal stembureau niet is geraadpleegd omtrent onderhavig ontwerp.

De Raad adviseert de voorzitter van het centraal stembureau om advies over het onderhavige ontwerp te vragen. Aangenomen kan immers worden dat de voorzitter van het centraal stembureau op de hoogte is van de gang van zaken rond verkiezingen en van problemen die zich in het verleden mogelijk hebben voorgedaan rond onderwerpen die in onderhavig ontwerp worden geregeld.

Verder vraagt de Raad zich af waarom het niet nodig wordt geacht om de modellen in de Engelse taal beschikbaar te stellen, mede gelet op artikel 1, tweede lid van de Staatsregeling van Sint Maarten, waarin naast het Nederlands het Engels als officiële taal wordt vermeld. Dit is met name van belang voor de modellen die door kiezers (model 1) of kandidaten (model 3) ondertekend dienen te worden. Hetzelfde geldt voor de oproepingskaart (model 5).

Tot slot is het de Raad opgevallen dat in het ter tafel liggende ontwerp-Landsbesluit geen nadere regels worden gesteld betreffende de inrichting van het stemlokaal, terwijl daartoe in artikel 55 Kiesverordening uitdrukkelijk de mogelijkheid wordt geboden. De Raad acht het wenselijk onderwerpen die met elkaar te maken hebben in een en hetzelfde Landsbesluit te regelen.

Inhoudelijke opmerkingen

Het ontwerp

In de nota van toelichting is vermeld dat voor de opzet van dit landsbesluit is gebruik gemaakt van het Kiesbesluit van Aruba. Voor de modellen behorende bij dit besluit zijn als uitgangspunt genomen de modellen behorend bij het eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen tot vaststelling van

modellen en formulieren ter uitvoering van het Kiesreglement (AB1979,4) dat voor het voormalige eilandgebied Sint Maarten gold.

De Raad wijst erop dat voor de opzet het het Arubaanse Kiesbesluit is geput uit het Nederlandse Kiesbesluit van 19 oktober 1989. In dit besluit is in paragraaf 4 een beschrijving gegeven van de schorsing van de zitting van het stembureau, zoals in onderhavig ontwerp ook in paragraaf 4 wordt beschreven. In paragraaf 4 van de Nederlandse Kieswet worden echter meer situaties beschreven, zoals hoe te handelen in het geval de stemopneming wordt geschorst voordat de stembus zou worden geopend.

Verder is ter gelegenheid van de toetreding van Saba en St.Eustatius als openbare lichamen binnen het Koninkrijk der Nederlanden de bij het Nederandse Kiesbesluit behorende ministriële regeling Modellenregeling Kieswet en Kiesbesluit aangepast en gemoderniseerd.
Verder bevat de Nederlandse Modellenregeling Kieswet en Kiesbesluit 2010 diverse modellen die dezelfde onderwerpen behandelen als enkele modellen uit onderhavig ontwerp.
De Raad adviseert paragraaf 4 van het Nederlandse Kiesbesluit door te nemen en de van toepassing zijnde gemoderniseerde modellen uit de Nederlandse Modellenregeling 2010 over te nemen.

De stembus (artikel 12)
De Raad merkt op dat het ter bevordering van de uniformiteit is aan te bevelen in het Kiesbesluit op te nemen welke afmetingen de stembus heeft. Voor de duidelijkheid zou een technische tekening als bijlage opgenomen kunnen worden. Vermeld is verder dat de bus rond is, terwijl bedoeld zal zijn: cilindrisch.

Overige inhoudelijke opmerkingen
In veel formulieren worden kandidaten verzocht hun adres in te vullen. Ter bescherming van hun privacy kan overwogen worden ook de mogelijkheid te bieden een ander adres, niet zijnde een postbusadres, in te vullen, bijvoorbeeld het adres van het partijkantoor.

Opmerkingen van wetstechnische en redactionele aard
Het ontwerp geeft de Raad aanleiding tot het maken van de volgende wetstechnische en redactionele opmerkingen.

ter in plaats van *van de tot*
In de eerste plaats hecht de Raad er aan op te merken dat in de titel van het ontwerp is vermeld: " LANDSBESLUIT, houdende algemene maatregelen **van de tot** vaststelling...". De Raad adviseert in plaats van de woorden " van de tot" te vermelden: **ter**.

Het is de Raad opgevallen dat in meerdere ontwerp-Landsverordeningen de tekst "van de tot" is opgenomen.

Artikel 42,vijfde lid
In de overwegingen is vermeld met welke artikelen rekening is gehouden bij het vaststellen van dit ontwerp. De Raad merkt op dat de verwijzing naar artikel 42, vijfde lid Kiesverordening geschrapt dient te worden omdat dit artikel niet bestaat.

Artikel 12, vierde lid (de stembus)
In artikel 12 vierde lid moet na dat **de** worden toegevoegd en dient **bevestigde** te worden vermeld in plaats van bevestigende.

Artikel 15, derde lid
In dit artikellid is vermeld: pent, terwijl dit moet zijn: **opent**.

Modellen
Het is de Raad opgevallen dat onder de processen-verbaal die door de voorzitter van het centraal stembureau moeten worden getekend is vermeld: "Gedaan op Sint Maarten, de...". De Raad adviseert deze gedateerde tekst te vervangen door:

Plaats....
Datum...

Verder vragen veel modellen om het invullen van voorletters *of* voornamen. De Raad acht het beter minstens 1 voornaam voluit plus alle andere voorletters te vermelden, om verwarring te voorkomen. Het is de Raad ambtshalve bekend dat op Sint Maarten veel families met dezelfde geslachts-naam voorkomen.

Model 1
Bij de gegevens van de ander dan de verzoeker zou het beter zijn om ook de geboortedatum van de andere persoon op te nemen; dit kan door het toevoegen van het woord " **de**" na geboren te. Het is tevens aan te bevelen om ook de meisjesnaam te vermelden (zie voetnoot 1).

Model 2
Gelet op het bepaalde in artikel 22 Kiesverordening dient aan model 2 onder d. een punt toegevoegd te worden: "**e: bewijs van registratie bij de Electorale Raad**".

Model 4
In model 4 dient 2010 vervangen te worden door: **20..**, en de aanduiding f. vervangen te worden door: **Naf**.

Model 5
Vermeld is dat de zitting van 8 a.m.-7 p.m. is. Dit is onjuist. Artikel 44 Kiesverordening vermeldt dat de stemming aanvangt om **acht uur in de ochtend** en duurt tot **acht uur in de avond**.
Tevens is het beter bij voetnoot 3 te vermelden **voornamen** in plaats van voornaam.

Model 9
Onder de titel van het proces-verbaal wordt ten onrechte verwezen naar art. 36 en 32 van het Kiesreglement eilandsraad Sint Maarten. Bedoeld zal zijn: **artikel 38 Kiesverordening**.

Zoals verder in artikel 36 Kiesverordening is genoemd is het mogelijk dat in twee of meer opgaven eenzelfde kleur wordt vermeld. Derhalve dient een passage te worden toegevoegd, bijvoorbeeld: " Aan lijst nr. ...., waarvoor een opgave van voorkeur voor eenzelfde kleur door meerder partijen is ingediend, is door loting de kleur ..... toegekend."

Model 10
In de aanhef dient behalve naar artikel 87 ook naar artikel 89 van de Kiesverordening verwezen te worden.
In de 2e alinea van model 10 dient ter bevordering van de uniformiteit van regelgeving de formulering van artikel 87 te worden overgenomen: **om tien uur in de ochtend** in plaats van: des voormiddag te tien uur.
Verder lopen de zinnen op pagina 2 niet en is het onduidelijk wat wordt bedoeld.

Model 11
In de aanhef dient behalve naar artikel 101 ook verwezen te worden naar artikel 90 van de Kiesverordening.

Model 13
In de titel van het proces-verbaal dient na "evenveel" het woord:"**kandidaten**" te worden toegevoegd en dient "er" te vervallen.

Model 15
In de titel van het proces-verbaal dient na "met" het woord: "**daarop**" te worden toegevoegd.

Model 16
De huidige tekst van model 16 is niet begrijpelijk. De Raad stelt voor de volgende tekst toe te voegen na "stelt vast": "**dat geen kandidatenlijsten zijn ingeleverd/op de ingeleverde kandidatenlijsten komen minder kandidaten voor dan plaatsen te vervullen zijn en verklaart mitsdien, dat niemand gekozen is**".

Model 18
De Raad vraagt zich af of 1 ronde conform het bepaalde in artikel 96 Kiesverordening voldoende is, en indien dat niet het geval is, of zulks op het formulier van model 18 dient te worden aangegeven.

Model 23
Onder I.d dient **oproepingskaarten** vermeld te worden.

Tenslotte stelt de Raad voor om onderaan op de proces-verbalen in plaats van gedaan op St. Maarten **opgesteld of geschreven op .....** te gebruiken.

De Raad heeft voor het overige geen opmerkingen.

Concluderend geeft de Raad de regering in overweging om omtrent het onderhavige ontwerp-Landsbesluit een besluit te nemen nadat met voren-staande opmerkingen rekening zal zijn gehouden.

De vice-voorzitter,

Mw. mr. M. Brooks-Salmon

het lid van de Raad,

Dhr. Jan Beaujon